

Czym zajmuje się Rzecznik Praw Obywatelskich?

Rzecznik Praw Obywatelskich

Stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela, w tym realizacji zasady równego traktowania. Bada, czy na skutek działania lub zaniechania organów władzy publicznej nie nastąpiło naruszenie prawa, zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej oraz czy nie doszło do aktów dyskryminacji. Monitoruje wdrażanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Kto może się zwrócić o pomoc?

- Każdy polski obywatel lub cudzoziemiec (jeśli znajduje się pod władzą RP), a także grupa obywateli lub organizacja może zwrócić się do Rzecznika o pomoc w ochronie swoich praw naruszonych przez władzę publiczną (sądy, publiczną służbę zdrowia, szkoły i uczelnie, policję, urząd gminy itd.)
- Jeśli uważają Państwo, że ich prawa zostały naruszone, mogą Państwo złożyć wniosek (nazywany potocznie skargą) do Rzecznika Praw Obywatelskich. [JAK TO ZROBIĆ?](#)
- Wniosek do Rzecznika jest wolny od jakichkolwiek opłat.

Jeśli nie wiedzą Państwo, czy sprawa, z którą chcecie się zwrócić należy do kompetencji Rzecznika, chcielibyście dopytać, jak dokładnie napisać wniosek i jakie dołączyć dokumenty, macie inne pytania lub potrzebujecie informacji, **ZADZWOŃCIE** na bezpłatną infolinię [800 676 676](#).

Rozmowy są bezpłatne ze wszystkich telefonów stacjonarnych i komórkowych na terenie całego kraju. W Infolinii pracują kompetentni i życzliwi pracownicy BRPO.

Jak Rzecznik może zareagować na wnioski obywateli?

Rzecznik Praw Obywatelskich prowadzi działalność przede wszystkim na podstawie wpływających do niego wniosków, będących jednym z konstytucyjnych środków ochrony wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej. Wniosek jest wolny od opłat i nie wymaga szczególnej formy. Od początku istnienia urzędu, w latach 1988-2012 do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęło ogółem 1 221 019 spraw (średnio ok. 50 tys. rocznie). W ciągu 25 lat działalności przyjęto w Biurze RPO 104 400 interesantów i udzielono 262 828 informacji prawnych drogą telefoniczną.

Czynności podejmowane przez samego Rzecznika (czyli z urzędu)

Ustawa upoważnia RPO do podejmowania czynności z urzędu. Takie sprawy są podejmowane na podstawie wiadomości pozyskiwanych z publikacji prasowych, radiowych i telewizyjnych. Podejmuje je również w związku z otrzymywanymi informacjami o wypadkach nadzwyczajnych i z przeprowadzanymi prewencyjnymi wizytacjami w zakładach karnych, szpitalach psychiatrycznych, jednostkach wojskowych, itp.

- **SPRAWDZANIE.** Wykonując swoje konstytucyjne obowiązki Rzecznik bada, czy na skutek działania lub zaniechania organów, organizacji lub instytucji, obowiązanych do przestrzegania i realizacji wolności i praw człowieka i obywatela, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia społecznego i sprawiedliwości społecznej.
- **WYSTĄPIENIA.** Rzecznik kieruje również do właściwych organów wystąpienia problemowe wówczas, gdy rozpatrywane sprawy indywidualne wskazywały na utrwalającą się po stronie organów i instytucji praktykę stosowania prawa w sposób, który narusza prawa lub wolności, a także wówczas, gdy rozpoznawane przez Rzecznika sprawy wskazywały, iż źródłem naruszeń praw jednostki nie jest wadliwe stosowanie prawa, lecz wadliwość samego prawa.
- **WNIOSEK RZECZNIKA DO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO.** Rzecznik może również zastosować środek o charakterze procesowym w postaci wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności aktów normatywnych z przepisami wyższego rzędu lub Konstytucją lub przystąpić do postępowania przed Trybunałem wszczętego w wyniku złożenia skargi konstytucyjnej.
- **PYTANIA PRAWNE DO SĄDU NAJWYŻSZEGO.** Rzecznik podejmuje działania, których celem jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa sądowego. W związku z ujawnionymi rozbieżnościami w orzecznictwie sądów powszechnych może skierować pytania prawne do rozstrzygnięcia przez powiększone składy Sądu Najwyższego.
- **SKARGI KASACYJNE.** Rzecznik może również wnosić skargi kasacyjne od prawomocnych orzeczeń sądów niższych instancji do Sądu Najwyższego stawiając w nich zarzut naruszenia przepisów proceduralnych lub przepisów prawa materialnego, którego bezpośrednim skutkiem było naruszenie praw jednostki.
- Ponadto Rzecznik ma prawo wnosić: skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego, skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych, przystępować do postępowań przed sądami powszechnymi i administracyjnymi.

Warto wiedzieć, że Rzecznik

- nie rozpatruje skarg i wniosków anonimowych
- nie zastępuje administracji publicznej lub wymiaru sprawiedliwości w załatwianiu sprawy co do jej istoty (rozstrzygnięcia) należącej do ich kompetencji
- nie podejmuje sprawy, w której nie wypowiedziały się jeszcze właściwe urzędy i instytucje nie zajmuje się problemem, gdy np. sprawę rozpatrzono odmownie, a osoba, której sprawa dotyczy nie wykorzystała drogi odwoławczej
- nie rozpatruje sporów między obywatelami, które podlegają rozpoznaniu przez sądy.

ŹRÓDŁO: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/dzialalnosc-rzecznika-praw-obywatelskich>